

HUSZ MILLIÓ

Hétfőn		Hétfőn	
1. sor	1 K.	1. sor	150 K.
2. sor	3 K.	2. sor	450 K.
3. sor	6 K.	3. sor	9 K.
4. sor	12 K.	4. sor	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjazás szerint.

Felolvasó szerkesztő és lapfajlagos: Baranyav Lajos

HUSZ MILLIÓ

magyar föld van művelés alatt, mint szántóföld a kisgazdák kezén. E rengeteg földmennyiség azonban hasznosítás tekintetében messze elmarad a hasonló nagybirtok mögött: Nem a gazdasági érzék hiánya, nem is a munka hanyagsága folytán; a mi gazdáink elég értelmesek, hogy tisztában legyenek a modern termelés feltételeivel. Hisz előtűnik a példa, látják a nagybirtoknál. De anyagi eszközök hiányoznak. A gép, magvak, műtrágya stb. a föld termékenyítő segédeszközei oly drágák, hogy a kisgazda csak óhajátjai közé raktározhatja el őket.

Békés időkben például Németországban a műtrágya ára métermázsánként 5 korona, nálunk 10 korona. Egy kis holdra veszünk mi 1 mázsát; de ezt a föld még nem igen éri meg. A német gazda ugyanazon az áron már két mázsát vehet s e második mázsának látja is már az eredményét, azért vesz hozzá még harmadikat is, — s így lesz neki holdankint 10—12 mm. termése. Ez pedig a mi 4—6 mm. átlagunkhoz viszonyítva bizony nagy eredmény. Így van a gépeknél, a motoroknál s mindennél, ami a kisgazdánál is biztosítaná a több termést.

A háború után itt lesz a legtöbb ideje egy okos és érellyes termelési politikának, mely esetleg agresszív módon is kezére jár a kisgazdáknak s nem engedi magát visszariasztatni sem a kártellek, sem a merkantilisták erőszakosságától.

Ezt a politikát már most kell előkészíteni, hogy el ne késünk vele. Elsősorban a földművelési kormánytól várunk erősebb támogatást s intézkedéseket.

Háború. Gyászerdőbe

Tengeri diadal.

Két angol hajót egy tengeralattjárónk süllyesztett el az egyiptomi partvidék mellett. A szent háborúba beleszól ime a mi technikánk bálmulatos és csodás fejlettsége is és a mohamedánok szent ügyének segítségére tudunk sietni éppen úgy, mint német szövetségeseink. De jelent mást is ez a tengeri diadal. A földközi tenger fölötti uralom nem az entente monopoliuma többé, Gibraltárnak és Máltának ellenére is megtanulja az angol, hogy nem szabad halász és kalózturterüle neki az öt Óceán.

A szent háborúval kapcsolatban reprodukáljuk azt a svájci hírt, amely szerint Kitchener, a bukott hadügyminisztert akarják kinevezni India alkirályává. India alkirálya most Hardinge, a revali egyezmény szerzője, az, aki Oroszországot és Franciaországot Angliával való szövetségre bírja és az eredeti kettős szövetségből harmas ententeet csinált.

A besszaríai fronton.

A besszaríai harcra vonalon és a Dnyeszter mentén, Zalescykítól északrafelre, tegnap nagy orosz erőnek ismételt támadásait véresen visszavertük. Különösen nagy erőfeszítéseket tett az ellenség a Prut és Toporouctól északra levő erdővíz közö eső rész ellen. Tüzérségi előkészítés után, amely az egész délelőtti folyamán tartott — és amely helyenként a nehéz kaliberű ágyuk pergő tüzévé fokozódott, az első délutáni órákban öt gyalogsági támadás történt, amelyeket visszavertünk. Egy ehhez csatlakozó 15—16 sűrű sorban történt tömegtámadás tüzérségünk tüzeiben, az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett összeomlott. Ugyanez a sors érte az ellenségnek a Dnyesztertől északra ellentünk intézett támadását is. Veszteségeink csekélyek. Az új folyamán nyugalom volt.

A montenegróiak.

A montenegróiak csapatainktól üldözve Godijevictől Biocaba vonultak vissza. Kovren közepében 3 darab legmodernebb szerkesztői montenegrói ágyút ástak ki.

járnának, ha ma minden asszony fátyolos gyászban járna, akinek vére, fia, férje, családtartó férfi oszlopa életével áldozott a szent hazáért. És látunk-e gyaszt? Látjuk-e a riasztó, dermesztő komor külsőséget a szív borszalmainak? Nem. A nagy kor, a huszadik század új hőskora nemcsak a fegyveres titánok lelkeit acélozta meg, nemcsak azok tudnak emelt fejjel, dallal az ajkukon meghalni a csatamezőn, hanem azoknak hősszonyai is itthon, kitéve a testi nyomornak, elfojtva belső, lelki gyötrelmeiket, némán szenvedve, hittel tudnak élni.

Most már nincs családientartó, most már nem is várják haza a kis gyermekek apját, most már viselhetnék az özvegyi fátyolt, most már betölthetné jajszavuk az egész világot, de nincs sirás, nincs javesztés. Csak egy bánatos tekintet a piros bársonyszék urai felé, hogy nem hagyják éhen veszni a jövő Magyarországberebereknevelő anyját.

Milyen csodás erő lakik a magyar nő lelkében. Milyen megcsufolása a régi békés Magyarország hivatali sémmitevére áhítózó jellegzettségének, a mindent a kormánytól alamiznáképpen való tömegnek? A magyar nő a hadiözvegyek bánatos nagy tömege nem könyörödmányt, nem alamiznát akar az államtól azon a révén, hogy életük eltartóját a hazáért áldozták, hanem munkát akarunk, dolgozni akarunk s munkájukért egyetlen fillérrel sem kérnek többet, mint amennyit az állam másnak fizet.

Nem tudjuk megítélni, hogy milyenek és melyek az államédek, amelyek a hadimunka kiadásánál tekintetbe jönnek, a mi természetes véleményünk ezen a téren kissé eltér a gyakorlati alkalmazástól, de abban a kérdésben, hogy munkát közvetítő nélkül is ki lehet adni, csaknem minden számottevő tényezővel egyezik a véleményünk.

Úgy tudjuk, hogy a pénzügyi kormány trafikot ezentul csak rokkant katonának ad, italmérsi jogra legelső sorban rokkant harcos és családja tarthat igényt, laktanyaélelmező, kantonos és markotányos ezentul csak katona lehet, bizonyos tehát, hogy a hadimunka terén szintén csak ez a nézőpont győzhet.

A magyar világszóló katonai erények mellé föl kell majd

jegyezni a hadiözvegyek hősiességét, akik megmutatták, hogyan kell élni ezért az agyon-sanyargatott, a mostani időkben agyonszertett szegény Magyarorszáért.

NAPSUGÁR A HAVAS HARTEREKEN.

Írta: Hajós József

(Folytatás.)

A köszönetörserőit nagy katasztrófák eltemették, elárasztotta azokat az iszap, az eltemetett fák, növények megszeseledtek, de sőt a börtönükbe magukkal vitték a napsugart. Most pedig, mikor a bányák mélyéből az ősi nap aranyos sugára árad az új idők emberére és a kályhák paraszából megkövült ősi világokról regél a szén, világosságával dicsényi sugároz a dolgozó ember homlokára és otthonába meleget varázsol. Igen, az izzó szénparázs az őstermesztet életéről, szépségéről regél, mert az elsüllyedt és megkövült őserdőknek nemcsak fűtő, mérges lehellete (szén-gáz) és hamvasztó tüze van, hanem poezise is, hiszen a lombok susogását és az ézzen-gés visszhangját őrzi. Az erdő megkövültlen is a Teremtő temploma, melyben az Isten megkövült gondolatait tápláljuk, az Isten természetes kinyilatkoztatásának kövé preparált okmányait ismerjük fel bennük, melyek fenségesebb gondolatokat tartalmaznak, mint azok az ősi ékírások agyagablák, melyek az ősi asszír-babiloniak homokbasilyedt templomaiból előkerülnek.

Az ősi napsugárnak a jelen életben roppant szerepe van, még a hartereken is. Ismeretes az, hogy hőerőgepeink szállílják vasúton és hajón a katonákat, élelmet, municiót stb. A modern háborúkban is több kilátása a győzelemre annak a félnek van, amelyik nagyobb embertömeget, több ágyút, fegyvert, municiót, élelmet stb. tud gyorsabban a harterre vinni. Ma már könnyebben megvalósítható a csapatok gyors és biztos mozgatása, ellenben a gőzgepek alkalmazása előtti időkben a szél és a víz erőit, meg az állatok és az emberek izomerejét kellett e célra igénybe venni, ami pedig sok akadály jár.

Moltke szerint minden stratégia alapelve az, hogy a célszerűen megválasztott helyen elég erős legyen a sereg. Az 1870—71. évi hadjáratban a franciák vesztét az okozta, hogy mindig és mindenről lekéstek. A modern közlekedési eszközökkel, vasúttal és automobil milliő főnyi hadseregeket is könnyen lehet célszerűen mozgatni annak, aki úgy ért hozzá, mint

Hindenburg és méltó hadvezér-társai.

A világháborunkban a tömegmozgató erő hőerőgép, azért ezeknek a tüzelőanyaga: a szén, nyersolaj, benzol, benzol, a hadviselésnek oly nélkülözhetetlen anyagai, mint a municció. Es, mindegyik tüzelőanyagoknak erőforrása a napsgár.

Miként a municiót pazarolni észszerűtlenség, úgy a hőerőgépnek táplálóanyagát is célszerűen, jól kell felhasználni. Epen azért napsgártól nyert energiát rosszul értékesítő hőerőgépekre, a szénnel fűtött gépekre, a tudomány már kimondotta a halálos ítéletet, vagy a száműzést!

A szén "fekete gyémánt," megérdemli hogy gazdaságosabban használjuk ki. Ez úgy érthető el, ha a hőt nagyobb százalékban értékesítő gépeket szerkesztenek és ha a szénét nem közvetlenül égetik hamuvá.

(Vege-köv.)

A Hadsegélyző karácsonyi munkája.

A székesfehérvári Hadsegélyző Bizottság, amely a háború kezdete óta lelkesen dolgozik és fáradozik a hadijótékonyágában, a három katonákért, rókanta kért és az itthonmaradottakért: az ideai karácsonyra újabb nagyarányú munkát fejtett ki, amelylyel lehetővé tette azt, hogy nagy mennyiségű szerzetadományt küldhessen a harctérre, tekintélyes összegű juttasson a három karácsonyára és gazdag megajándékozásban részesítthesse az itthonmaradottakat; a háború özvegyeit és árvaít.

Mint megirtuk, nagyszabású karácsonyünnepélyt rendezett, amely alkalommal sok ezer korona értékű adományt juttatott a szegényeknek. Kiosztásra került ruhanemű 327-38 fillér, cipő 27-58 f. list 620-50 f. dara 150 K, sütemény, cukorka 55 K. játék stb. 71-6 f. készpénzen 860 K. összesen 4341-94 kor. amely összeghez a polgármester járult hozzá befolyt adományokból 2400 koronával, a többi kiadást pedig a Hadsegélyző pénztára fedezte. A katonák karácsonyára adott 2000 K, és 2369-23 kor. a sebesültek, idülők karácsonyára és a harctéri csomagokra 3261-50 koronát. A Hadsegélyző Bizottság összesen karácsonyi ajándékokra 12002-27 koronát fordított.

Ez a tekintélyes összeg ékes bizonyítéka a közönség aldozatkész ségének és annak a nagy munkának, amellyel a Bizottság össze hozta. A sok fáradozással és munkával járó karácsonyi jótékonyág rendezésében különösen a következő hölgyek buzgólkodtak: Kenessey Kálmánné, Horváth Etel, dr. Kovács Zoltánné, dr. Molnár Jenőné, Kálmán Margit,

Kenessey Mária, Csapp Irma, Bernstein Róza. Lelkes odaadással fáradozott továbbá Grünfeld Pál bizottsági tag.

A karácsonyi megajándékozásán kívül utólag még többen részesültek különféle segítségben.

A magyar csigarendszer.

Helyesebb lett volna a cím, ha azt írjuk: a nemtörődömség harzája; ha a tisztviselőkről van szó. Meg máskor is, az de most csak a tisztviselőkről beszélünk.

A tisztviselők háborus nyarán úgy segítettek, hogy bezerzési előleget adtak nekik, amelynek levonása január 1-én kezdődnek meg. Jött azután egy másik mód, a huszárszalókós háborus pótlék. Ennek folyósítása azonban még oly messze van, mint a béke napja.

Már most az az anomália állt be, hogy január 1-én a tisztviselők a nagyszerű megsegítés mellett a rendszeres fizetésnél is kevesebbet kaptak volna az előleglevonás miatt. A kormány is belátta, hogy ez képtelenség s utasította a miniszteriumokat, hogy január 1-én ne vonják le az előlegeket. Egyik-másik miniszterium szót, is fogadott az utasításnak s azonnal értesítette a hatáskörébe tartozó hivatalokat, hogy január elséjén nem lesz fizetéslevonás. A belügyminiszterium azonban még nem ért rá a háromsoros akta elintézésére s így most előáll az a lehetetlen helyzet, hogy a belügyminiszterium hatáskörébe tartozó hivatalok tisztviselői (például a vármegye tisztviselői) január elséjén kevesebb fizetést kapnak.

Nagyon valószínű ugyan, hogy pár nap múlva a belügyminiszterium is ráér és megírja ezt a pár soros intézkedést s így pár napi késéssel talán a tisztviselők is hozzájutnak a levont részhez. Ennek a késésnek azonban az lesz a következménye, hogy annak a sok ezer tisztviselőnek fizetését kétszer kell számfejtetni, tehát kétszeres munkát ad.

Igy nem csodálható, hogy sok a munka, hogy a tisztviselők nem győzik a dolgot. Ilyen a mi bürokraciánk. Ez is hősi halált halhatna már: a háboruban s egy egészségesebb, gyorsabb és pontosabb rendszert hozhatnának helyette.

— Kőhűgés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimát mell-pasztila. Egy doboz ára 50 fillér Kapható Szűts Róbert Magyar Korona gyógyszerárában, Székesfehérvár, Városházter.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

Jávor Ilona és Bilkei növények gyűjtőivén adakoztak: (Mallom-utca.)

Martin Soma 1 K, Német Teréz 40 f, Lencsés Istvánné 20 f, öz. Nagy Jánosné 20 f, Papp Józsefné 30 f, Akkermann Pál 40 f, Szabó István 2 K, Kálóczy Mariska 50 f, Kálóczy Lulóka 50 f, P. Szabó István 50 f, Molnár Jánosné 40 f, Szabó Ferencné 40 f, Béni Andrásné 40 f, öz. Kintthofer Ferencné 4 K, Stigler Ferencné 2 K, Kiss György 60 f, Forchner Istvánné 10 f, Veres Istvánné 20 f, Ujcz Mariska és Pannika 5 K, Csikász Józsefné 1 K, Kovács Pálné 1 K, Sziraka Ignácné 50 f, Farkas János 5 K, Kasó Györgyné 40 f, Klér Györgyné 30 f, Stegler Józsefné 50 f, Nyárai Istvánné 1 K, Bodner Julia 60 f, öz. Magyaróndi SÓ f, Hegedűs Ferencné 1 K, Almási József 30 f, Stigler Jenő h. önkéntes 10 f, Borsányi István 10 f, ifj. Szatmári Józsefné 40 f, Töke Józsefné 5 K, Busch György 1 K, Tilinger Jánosné 1 K, öz. Kintthofer Józsefné 5 K, Akkermann Ferenc 4 K, Schneider Jánosné 20 f, Vemes Ferenc 40 f, Varga János 26 f, Nagy Józsefné 40 f, Peresztegyi N. Jánosné 2 K, Szatmári József 20 f, Vidovits Ferencné 20 f, N. N. 3 K, Kovács Antal 10 f, olvas-hatali 60 f, Vég Mihályné 30 f, N. N. 40 f, Bódi Józsefné 2 K, öz. Lencsés Jánosné 2 K, Gulig Istvánné 6 f, Lizi Ferencné 2 K, N. N. 40 f, Almássy Józsefné 2 K, Almássy Istvánné 1 K, öz. Bernát Józsefné 2 K, Király Jánosné 1 K, Töke Ferenc 1 K, Vinyay György 1 K, N. N. 1 K, Spitzer Erzsébet 40 f, Szényey Imre 60 f, Papp Jánosné 1 K, Kiss Mária 5 K, Jávori Gizella 2 K, Jávori Nándor 5 K, Wnek Emmus 4 K, K. L. 24 f, összesen 87-26 K.

Kalmár Róza gyűjtőivén adakoztak: (Lovasberény.)

N. N. 6 K, Stark Józsika 1-20 K, Kalmár Emmy 2 K, Kalmár Margit 1 K, Róth Ferenc 1 K, Roth Ignác 1 K, Vörös 80 f, Omig Józsefné 3 K, összesen 16 korona.

Pfinné és Szepessy Gézáné gyűjtőivén adakoztak: (Iskola-utca.)

Véber Rozina 10 K, Szepessy Géza és neje 20 K, Pliun Istvánné 20 K, öz. Bránn Alajosné 10 K, Kégl Miklós 5 K, Singer Miksané 2 K, dr. Kégl Károly 2 K, Sztupa János 4 K, Mártinék 40 f, Sebestény Magda 2 K, Sulek László 1 K, N. N. 1 K, Varja István 4 K, Frankl Pálné 4 K, Dudosits János és neje 5 K, olvashatatlan 2 K, Lipcsey Lajosné 5 K, Évi-Tomi 5 K, Langraf Gáborné 25 K, Langraf Lajosné 25 K, öz. Gerbánné 5 K, Schwarz növények

1 K, öz. Fogel Alajosné és nővére 5 K, Ganz Ottó 2 K, Schmoltz Józsefné 1 K, öz. Kukuru Józsefné 1 K, Singer Edéné 2 K, Veihinger Odónné 1 K, Spráncz Nővérek 1 K, Róde János 1 K, öz. Gerbán N.-né 1 K, Schvall Sándor 1 K, öz. Gánóczky 10 K, dr. Kneifel Ferencné 10 K, Melchner Bernátné 1 K, Braun Nővérek 1 K, N. N. 1 K, öz. Ertz Jánosné 5 K, Morgenstein Betti 5 K, öz. Strasszerné 2 K, Horváth Gézáné 2 K, Prensés Ferencné 2 K, Nagy Béláné 2 K, Gerlics József 4 K, Gaál István 2 K, N. N. 1 K, Havass Andor 1 K, öz. Botika Antal 2 K, Jenéi Károlyné 2 K, összesen 224 K 40 fillér.

Cece.

Rivészy Arnold czecei kántortanító tanítványaival a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház javára karácsonyi ünnepélyt rendezett, melynek tisztja jövedelme 123 K 40 fillér volt. Az ünnepély a Himnusszal kezdődött, mely után előadták: "Az elesett katona árva-ja," című szindarabot; felvonás közben és a darab elején és végekor háborus dalokat énekeltek nagyobb lányok közreműködésével. A sikerült előadás általános tetszést nyert és a tanító fáradozásának megköszönésével végződött.

Ez alkalommal adakoztak: Szulha Dénesné 6 K, Szulha Pál és családja 10 K, öz. Bauer Antalné 6 K, öz. Sáfár Jánosné 10 K, Herman János 4 K, Tiringer Antalné 4 K, Schmid nővérek 4 K, Goldschmid Albertné 4 K, Fáni néni 2 K, Mező Pálné 2 K, Fischer Jakab és Katca 2 K, Rivészy Arnoldné 2 K, Horváth János és neje 2 K, Id. Orova József 2 K, Róth Ferenc 2 K, Grünwald Jajos 2 K, Szűcs Odón és nőve 2 K, Talapa Antal 2 K, Mihálik József 2 K, Kriger Alojzia 2 K, öz. Kaszáné 2 K, Kovács Lajos 2 K, Orova Ferenc 2 K, Onódy Károly 2 K, Darab János 2 K, Schmidt Pál 2 K, Kovács István 1 K, Cszimádia Jánosné 1 K, Szűcs Istvánné 1 K, Szén Józsefné 1 K, Ficzak Józsefné 1 K, Gubacsi Imréné 1 K, Boldis Ferencné 1 K, Nyári József 1 K, Kovács Margit 1 K, Muhlbauer Vilma 1 K, Mező Erzsébet 1 K, Horváth Józsefné 1 K, Orova Andrásné 1 K, Bánocki Istvánné 1 K, N. N. 2 K, Schmidt Mihály 1 K, Elek János 1 K, Orova István 1 K, Babay Esztiúke 1 K, Babay Béla 1 K, Puha Mária 1 K, Fűgg József 1 K, Zsigy Odón 1 K, Orova Istvánné 1 K, Puplin Pál 1 K, Holly Lajos 1 K, Kovács Péter 1 K, Szaurvein Ilka 1 K, Schverteczki Andrásné 1 K, Jenuski János 1 K, Schmidt Mihályné 1 K, Mozer Katalin 1 K, Kajner Istváné 1 K, Gyórfi Mariska 1 K, Kajner József 1 K, Babalogh József 1 K, Nagy Lajosné 5 K, maradék 40 fillér, összesen 128 K 40 fillér.

SÖVEGJARTO vaszonárúháza. Barátok épülete.

Nagy választék fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különböző színű, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők-ből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

Perbál községben is meghozta a lelkes gyűjtés az eredményt, Hérbst József c. kanonok, espereslebános 131-90 koronát küldött a hadiár-vaháza.

Felberné gyűjtőívén helyre-gaztásul közöljük özv. Stanitz Sandorné nevét, aki 5 koronát adományozott.

Deák Dávidné gyűjtőívén utólag adakoztak Weiner és Stricker Wien 5 koronát Fejes Ödönné 10 K, küldött.

HIREK

Naplójegyzetek.

* Értékesítik az erdélyi föld-gázát. Azt a bizonyos, megmérhetetlen kincsünket, amelyről éveket ezelőtt maga a kormány nyilatkozott így. Most, hogy a Deutsche Banknak engedi át a kormány ezeket a kincseket, egyszerre ajkbiggyesztve állapítja meg, hogy nem is olyan nagy értékekről van itt szó. Félszémmel szinte az ország felé kacsinít. Teleszky János: hagyjátok a bita németet, ne sajnáljátok tőle, hisz nem ér az egész gáz semmit, hadd törjön bele a bicskaja.

Példájan dolog, hogy ugyanannak a kormányzatnak két esztendő alatt ilyen homlokegyenest ellenkezőre változtek a véleménye az állam érdekeiről ugyanabban a kérdésben. Két évvel ezelőtt még állami kezelés, állami iparpártolás, kulturális és ipari magyarisító politika, megbecsülhetetlen természeti kincs volt a jelszó. Most mindez magánvállalkozás, Deutsche Bankka, idegen iparpartolás és jelentéktelen értékű változott — ugyanannak a kormányzatnak szemében.

Es a mi nagy nemzeti kormányunk (2) mikor ezzel a bankkal szerződést köt, engedélyt ad arra, hogy a Deutsche Bank az első öt évben ötven százaléki külföldi honosságú tisztviselőket és 25 százaléki külföldi honosságú munkásokat, a rákövetkező öt évben 25 százaléki külföldi tisztviselőket, 25 százaléki külföldi honosságú munkásokat külön engedély nélkül is alkalmazhasson. A külföldi tisztviselők és munkások alkalmazása tekintetében a további könnyítéseket engedélyezéséért esetleg benyújtott kérényeket a kormány a méltányossági szempontok figyelembevételével fogja elintézni. Ha tehát a Deutsche Bank azt jelenti, hogy erre és erre a munkára nem kapott szakképzett magyar munkást és tisztviselőt s az üzem folytonossága érdekében kéri az újabb 10 vagy 20, vagy 30 százaléki külföldi alkalmazhatását, e kormány semmiképpen nem zárkozhatik majd el a méltányos kívánság elől sem. Ez azonban csak a kisebb része a dolognak. A szerződés egy szó rendelkezést sem tartalmaz arra nézve, hogy azok a gyárak és ipartelemek melyeket a Deutsche Bank földgázának felhasználásával külföldi vállalkozók létesítenek majd Erdélyben, milyen százalékszám erejéig lesznek kötelesek magyar tisztviselőket és munkásokat alkalmazni? Ha pedig e tekintetben semmi korlát sem fog fennállani, igazán kíváncsiak vagyunk rá, hogy fogja a földgáz-
ipar azt a bizonyos magyarisító hatást érezetni az erdélyi nemzetiségekkel szemben?

Ez már mégis sok. Még egy Tiszakörmánytól is.

— **Katonai kiüntetések.** Pó-korny Artur népfelkelő mérnök hadnagya a 69. gyalogezredben, Goldmann Péter 17. honvédgyalogezredbeli őrzető a koronás ezüst érdemkeresztet kapták az ellenség előtti tanúsított vitéz magatartásukért.

— **Karácsony Alcsuton.** A karácsonyi szeretet ünnepét Alcsuton az idén még nagyobb keretek között tartották meg, mint a béke idejében. Klotild főhercegnő rengeteg ajándékot osztott ki a szegény családok és gyermekei között. A zárdában pedig nagyszabású ünnepélyt tartottak. A nemesszöv főhercegnő a megajándékozást személyesen végezte. Karácsony előestéjén a haditörzsház rendezett Klotild főhercegnő nagyszabású ünnepséget a sebesült katonáknak. Ez alkalommal a zárdá növényedékei megismertelték programszámaikat a sebesült katonáknak. Pintér Ferenc udvari káplán pedig szép beszédet tartott, utána Mészöly Győző református lelkész mondot megható beszédet a katonákhoz az ünnepély végeztével a főhercegnő ajándékait osztott ki a katonák között. Karácsony első ünnepén pedig a főhercegi udvarban volt ünnepély az udvari személyzet részére.

— **Vasadi Balog Györgyöt** öhajították képviselőjükül a váliak. A megüresedett váli kerület szavozó polgárai Vasadi Balog György tanárt és tartalékos főhadnagyot kérték meg a képviselőjelöltség elfogadására. Vasadi Balogh György jelenleg is a harctéren van. Onnan írt levelet a váliaknak, megköszönve kitüntető bizalmukat s egyben sajnálattal értesítve őket arról, hogy a jelöltséget nem fogadhatja el.

— **Vörös keresztos kitüntetések** átadása. Klotild főhercegnő karácsony második ünnepén tüzte fel alcstui udvarában az ottani hadikórházban működő és kitüntetett ápoló hölgyek mellére a Vöröskeresztos kitüntetést és pedig névszerint a következőknek: Szalka Ferencné, özv. Szontagh Ernőné, Hatos Jánosné, Teuber Agostonné, Nellihiobol Ferencné, Sándor Dezsőné, Mészöly Etel, Eleméry Ilona Szontagh Ilona és Kornélia ápolóhölgyeknek. A főhercegnő szép beszédet intézett a kitüntetett hölgyekhez.

— **Postahír.** A helybeli postafelügyelőség közli: Az itteni postahivatalhoz napról-napra több olyan tábori csomag érkezik vissza, amelyeket részben elégtelen címzés, részben titolt tartalom, vagy más ok miatt nem lehetett továbbítani. A feladókát kinyomozni nem sikerült, mert feladókint minden közelebbi megjelölés nélkül csak Krausz, Kuti, Kontra, Horvá-Nagy, Kis, Szekeres, Hegedűs, Vitnical, Takács stb. nevek szerepelnek; már pedig ilyen vezetékek nével nagyon sok ember van Székeshérvárott. — A ki a tábori csomagjának sorsáról bizonyosat nem tud, jelenkeznek a feladóvényével együtt a csomag kiadásánál, ahol csomagját, ha az esetleg visszaérkezett, megkapja. Annál is inkább kérjük erre a közönséget, mert a romlandó dolgokat tartalmazó csomagokat megsemmisítjük, a nem romlandó tárgyak pedig idővel elajadnak, tehát a feladók mindenképen károsodnak.

— **A bolgar Vöröskereszt** érdekében Székeshérvárott nagyarányú akció indult meg. A mozgalom vezetésére nagy bizottság alakult és a következő előkelőségekből: dr. Prohászka Ottokár, elnök gr. Széchenyi Viktor, társelnök Szögyény-Máriah Julia előadó Vértés József, jegyző Kis Géza, tagok Szűts Jenő, Balassa Sándor, dr. Balassa Imre, dr. Kerékes Lajos, Farkas Sándor, Namessy János, Sági Lajos, Simon Sándor, dr. Klauz György, Streit Fergac, Vizsota-Alajos, Kisteleky István, Bükel Ferenc, Kárpáti Kelemen, dr. Mátrai Rudolf, Kelemen Béla, Pék János, Grünfeld Jakab, Schön Simon, dr. Löwy Károly, Hübnér Károly, Pápay Nándor, Kallanecker Márton, Elek Gyula, Rác Soma, Köhler József, dr. Kövess Emil, Kenessey Kálmán, dr. Nosz Gyula, dr. Horváth Kálmán, Roediger Gyula, Imre Lajos, Mészáros Sándor, Keller József, Vígázó Imre, Naszályi József, Ringhoffer István, Bölcseki Ignác, Gecharét Márton, Raucher Béla, Molnár József, főmérnök, Pilhoffer Nándor, dr. Lauschmann Gyula, Schaller Flóris, Marosi Arnold, Szibek József: Pausch Rafael, Nagy Mihály, Heltai Jenő, Grünfeld Pál, dr. Steiner Jákó, dr. Krausz Zsigmond, dr. Holly Géza, Miklós Géza, dr. Steinherz Jakab, Heinrich Armin, Vértésy József, Löwinger Mór, Wertheim Armin, Wertheim Pál, Karl, István, Deutsch Aladár, dr. Szabady József, dr. Eisenhart Károly, Kristóf Károly, ifj. Lits Ferenc, Paulus István, dr. Vermes Mihály, dr. Hájós Rezső, dr. Bierbauer Viktor, Hermann József, Hermann László, Pénczes Imre, Akóts János, dr. Kall Antal, Aulich József ezredes, Csathó Ferenc, Schmidt József ezredes, Ehrenberger Ernő ezredes, Kenessey István alezredes, László István őrnagy.

— **A város államsegélye.** Székeshérvárt város jövő évi államsegélye 74 ezer korona, szerdán megérkezett a belügyminisztériumból.

— **Nem Iruék Buakot.** Schmöltz László 5 koronát küldött a katonák árváinak az újví üdvözleték megváltása címén. Rexa Dezső 2 koronával váltotta meg az újví üdvözletet. Baranyay Lajos 5 koronát adományozott újví üdvözletet helyett a rokkant katonáknak.

— **A hős temetése.** Édes Géza vadászfőhadnagya, akit vitézségéért a Signum Laudisszal tüntettek ki a harctéren kapott sebesülése következtében Budapesten meghalt. A hős halált halt főhadnagya temetése má délután lesz Székeshérvárott a Szentháromság temetőben.

— **Újví ajándékul** jó újságot lejtük meg magunkat. Olyannal, amely gyorsan és pontosan értesít bennünket az eseményekről, amely azokért az elvektől hátré, amelyeket mi is vallunk. Ilyen jó és olcsó újság az Ujlap. Négyfillérért naponként kapható a Fejérmegyei Napló elárúsítójánál.

— **A Vöröskereszt** karácsonyára újabb adakoztak: Grünfeld Pál 130 kor. Marschowszky Katalin 100 kor. Dr. Löwy Károly 20 korona.

— **A vizallás.** Hőbortos vízvezetékünk szerdán reggelre 2.50 mm mutatott, a keddihez képest tehát ismét emelkedés volt. Ezt magyarázzák meg a vízszökésel.

— **Mentők munkája november** hónap. Első segítségét nyújtottak 58 esetben: Sérülések 40, belső bajok 10, öngyilkosság 2. Ezen kívül igénybe vétetett 1032 esetben: Betegtek szállítása 1007, elmebetegtek szállítása 3, vaklármá 2, hulla szállítása 20. Mozgóörtség 99 esetben: Színházban 68, Tüzesetnél 1, Egyéb helyütt 30.

— **Hadifogságból hazajött rokkantok kiüntatása.** Az orosz hadifogságból hazabocsátott osztrák és magyar rokkant katonák közt igen sokan vannak, akik hősiesség magatartásukért csak azért nem kaptak kitüntetést, mert fogságban voltak. Hogy ezeknek a kiüntetésre méltó volt megállapítható legyen, jegyzőkönyveket kellene most az ellenség szemben tanúsított magatartásukról, elfogatásuk közelebbi körülményeiről stb. fölvenni. Tekintve azonban, hogy ezek a rokkantak jórészt már szabadságon vannak, a hadügyminisztérium utasította az összes parancsnokságokat, és csapattesteket, amelyek az ilyen rokkantakat nyilvánítják, hogy terjesszék fel őket kiüntetésre.

Szerdán és csütörtökön,
december hó 29. és 30-án:

A halál előestéjén.

Dráma 4 felvonásban.

Főszereplő Egede Nissen.

A gráci nagynéni.

Vígjáték 1 nagy felvonásban.

A modern orlanski szűz. (víg.)

Mozgónyitásképzemle 57. sor.

Rendes helyárak.

JOE JENKINS

A MESTERDETEKTIV

SZOMBATON mutatkozik be

AZ APOLLÓBAN.

Szilveszterkor

az Apollóban:

Az anyós válni akar.

Vígjáték 3 felvonásban.

A legpompásabb vígjáték, mely valaha megjelent.

Tombola 20 értékes nyeremény.

— A szegény gyermekeknek. A jószívű közönség ismét megkezdi adományozását a szegény gyermekek részére. Szerdán Fejes Tibor és Alán télruhákat, nagy kabátot és cipőket küldtek a Fejérmegyei Naplóhoz.

— A kereskedelmi csarnok hadikórház részére karácsonyi szeretetadományok érkeztek: gr. Széchényi Viktorné 1 drb. dámszervás, Klein Gyuláné 100 drb. cigaretta, 1 üveg bor, dió, 1 mákos és 1 diós kalács, Pro. Pátria-egyesület 200 szivar, Vozzary Béláné 4 kgr. alma, Strasser Marika és Kövessy Emmi 150 drb. cigaretta 1 kgr. cukorka, Dobrovcsky Etelka 100 cigaretta, 1 kgr. cukorka, 2 drb. szentelt gyertya, Kereskedelmi iskola 500 cigaretta, Bodor József 25 tojás és dió, Máté Ferencné 4 palma és sok virág, Komlód Kálmán 85 üveg sör, Sági Gyuláné 1 kgr. cukorka, Strasser Róza 150 cigaretta, Ródné 1 üveg levár, Fejérmegyei Napló 300 cigaretta, Bogdán és Nemes és Fábian Ferenc karácsonyfadíszek, Marschall Nándorné 500 cigaretta, Véber Marika sok szép virág, Neubart Ándor, Danczgy és Stelzer, Rudbányai Imre, Hungaria cipőgyár, Gamsz János, Zilzer Manó, Reioitz Jenő, Dímár Károly, Neubart Ignác, Gál Simonné, Krausz Adolf és Tsa. cukorka, dió és alma. Rechnitzer Soma utódiát, kikélt a betegeket és sebesülteket részére a karácsonyi ajándékok vásárolva lettek, tetemes átengedést, ázonkívül 1 kgr. szaloncukor, alma és dió. A szives adakozóknak ezután mond hálás köszönetet a kórház vezetősége, valamint a sebesült és beteg katonák.

— Lerohatalan halálját és köszönetüket szintén ezután óhajtanák a főnti kórházban fekvő sebesülteket és betegeket özy. Sebestyén Alajosnénak kifejezi, ki rendkívüli odaadással vezet a kórház élelmezését és igen élénk tevékenységet fejt ki egyéb-ként is a betegek ápolásánál.

— Köszönetnyilvánítás. Szeretett és felejtéhetetlen jó férjem, illetve édesatyáink elhunytá alkalmával megnyilvánult szíves részvértét fogadják mindazok, kik úgy a természetesen való megjelenésükkel, koszorú küldésével, avagy szívünk mértéhetetlen fájdalomnak bármí módon enyhíteni kegyesek voltak, ószinte és hálás köszönetünket. Ötv. Havranék Lajosné és gyermekek.

— A rózsafüzér mint életmentő. A Magyarországi írja: Popity János nagyváradi ügyvéd, aki mint főhadnagy most érkezett hazá sebesülten az olasz harcortól érdekes véletlen folytán menekült meg a haláltól, vagy legalább is a súlyos sebesüléstől.

— A san martinói csatában — mondja — egy északi támadásunk alkalmával az ellenség rendkívül hevesen tüzelt állásainkra, amelyeket már nappal belőtt. Egy tüdőgömb haladtam előre. Előnyomulásom alkalmával két holttest állotta utamat. Kikerültem őket. Eközben természetesen fejlesen kiemelkedtem az árokból, úgy hogy a sűrű golyózápor elől semmi sem fedezett. Egyszerre a combomban mintha jítést éreztem volna, vizsgálni kezdtem a csipész helyét s valóban a nadrágomon golyóütötte lyukat találtam, amely alatt alsó ruhám merő vér volt. Szerencsére sérülésem nem volt, csupán nagyobb mérvű horzsolás s az ellenséges golyó olyan irányban jött, hogy has vagy ágyéklovást okozott volna, de a zsebemben levő rózsafüzérben megakadt, úgy

hogy annak egy részét összemorzsolta, majd irányát változtatva, a pénztárcámon ment keresztül és zsebkésemet horzsolta az új irányban csak erősebb horzsolást okozott a combomban.

— Segélykiosztás. A háboruban elesett, eltűnt meghalt és ronkkrant katonák családja 1916. január hóra járó segélyüket, január hó 2 án és 3-án délelőtt fél 9 től fél 10 ig vehetik fel Városház I. e. 9. sz. szobában.

— A Székesfehérvári Hadszegélyző Bizottság kimutatása december hó 13—22 ig. Katonák karácsonyára: Bónai Lajos 10 K. Wiener Armin 20 K. Albert Mihály 5 K. Posta és távirat főnök gyűjtőívén: Rónai Lajos 1 K. Szente 50 f. Kommer Gyula 1 K. Hary Jolán 1 K. Mandelík I. K. Krentap I. K. Bakovits 2 K. Pinter I. K. Hári 60 f. Vihárt 20 f. Puli. Ferenc 2 K. N. N. 50 f. Szabó. ny. alizsi 10 f. Horváth György 20 f. Kovács Pál 1 K. Szabó D. 20 f. Mák János 40 f. Léhner István 40 f. Bokor András 40 f. Komor Samu 20 f. Péntes József 40 f. Fröschl János 20 f. Varga János 10 f. Fekete József 10 f. Fanvis János 20 f. Réshner István 30 f. Varga Gyula 10 f. N. N. 20 f. Kapon 20 f. Kein Károly 20 f. Nyulási Pál 10 f. Pilhofer L. 1 K. Balog I. 1 K. P. né 130 K. Barny. 1 K. Hinde Jang E. 30 f. Hinkelang F. 30 f. Auerbach Anna 30 f. Nagosi I. K. N. N. 30 f. N. N. 30 f. Simon R. 30 f. N. N. 40 f. Thom. 50 f. Liebhart I. K. Truckensitz 20 f. Laki M. 30 f. Töte István 1 K. Berg Imre 1 K. René László 1 K. Lorf Nándor 1 K. Mayer 20 f. Rákos 20 f. Seregely Gáza 2 K. Pető János 1 K. Nagy József. 20 f. Kis Ferenc 30 f. Pitka vilmos 110 K. összesen 35 korona. Radosné P. Anna gyűjtőívén: Deszöke 40 f. Vidáré 1 K. Király Jánosné 20 f. Köszeghy Gyula 1 K. Prochné 20 f. Raab István 30 f. Sallai Józsefné 80 f. H. J. 40 f. Dörömbözi István 1 K. Vaimár Béla 1 K. B. Andor 2 K. N. N. 50 f. Horváth Etelka és Erzsike 2 K. összesen 16 korona 12 fillér. Kramer Erzsike gyűjtőívén: Tarján Gezáne 40 f. Kneztis Imréné 1 K. N. N. 30 f. özv. Anjedszky Adolfné 2 K. Melczerné 4 K. N. N. 1 K. N. N. 20 f. Zletzer Károlyné 1 K. N. N. 40 f. Dr. Belogh Jánosné 40 f. N. N. 40 f. Márton Ignácné 1 K. N. N. 1 K. összesen 13 korona 10 fillér. (Folyt. köv.)

— Egy apróhirdetés. Egy egészséges gyomru 22 éves fiatal ember disznótorra vendégnek ajánlkozik. Bővebb részleteket a vascsora alatt. Szerkesztőségünk ezt a kishirdetést kapta. Mivel azonban a beküldő 5 éves volt a hirdetési pénzt be nem küldeni s mivel mi utóntól udvariasak és előkezenyek vagyunk, kérelmöljük a kedves apróságot, remélvén, hogy olvasóinknak van érdeklük és szívük az ilyen gyengeségek iránt.

IRODALOM.

Magyarok vigasztalása. Irta Vass József dr. Kiadta a Szent-István Társulat. A háborus témájú könyveknek egész áradata ömlik végig részben az irodalomban, részben azonban csak könyvpiacra: A súlyos magvú könyvek közül való Vass József doktornak, az ismert, jeles apologetának és vallásbölcseletnek fenti munkája, mely a földieit legborzasztóbb réjtelynek a háborunak nyitára akar reálatálni a vallásos egyetemes kulcsával. — Erős logikájú gondolat sorok, széleskörű perspektiva és mindenekelőtt emberien érző szív. Vass József könyve bizony alkalmas sok-sok ember vigasztalására, megnyugtására. Kétféle kiadásban jelent meg: mindkettő a Stephaneum nyomda elsőrangú alkotása: 1 korona 80 fillérért és 3 koronáért.

XV. Benedek pápa. Irta De Waal Antal, a római Campo Sancto ifjézet kormányzója.

A világháboru nagy alakjainak sorában kétségkívül a legrokonszervebbek egyike, a bár még csak rövid idő óta kormányzó, de azért már nagy egyéniség körvonala it feltűntető XV. Benedek.

De Waal német prelátusnak a Szent-István Társulatnál megjelent könyve nagyon vonzó képet rajzol a kiváló diplomatehetségű egyházfőről, akinek bizonyára jelentős része lesz a világreke felhozatalában.

A könyvet a pápa művészi, színes arcképe és autogramja ékíti, ára 2 korona.

A magyar föld. Irta Weninger Mátyás.

Szerző, ki nyugalmazott gazdasztisz s így a gazdasági életben bő ismeretekkel bíró férfi, e könyvében a magyar gazda azon tennivalóiról ír, melyek reá a mai világháboru után várnak. Általános gazdasági irányelveket állít fel, de főbb vonásokban azoknak gyakorlati alkalmazását mutatja. Tárgyát a gazdasági élet sokoldalúságára kiterjedő nagy érzékel kezel s különösen annak háborus vonatkozásai bírnak nagy értékkel. A könyvhöz: Giesswein Sándor dr. írt tartalmas előzót s a Szent István Társulat bizományában jelent meg. Ára 2 korona; kapható minden könyvkereskedésben.

SZINHÁZ.

Szilveszter estén a városi színházban válogatott számokból, össze állított kabarét rendez Fodor. Oszkár színtársulata. A kabarék rendszerint vagy semmmitérok vagy pedig izléstelenek szoktak lenni Szilveszter estéjén, Fodor színgazgatót azonban úgy ismerjük, hogy a kabaré estéjénél is szemelőtt fogja tartani a színpadi tisz-

tesseget és élvezetes műsort fog adni. A műsor eddig ismert számok legalább ezt mondják. Újévkor Könyves Jenő rendezésével zenés tabló lesz.

NYOMEI KÁVÉBEHOZATAI
SZÉKESFEHÉRVÁR
(BARÁTOR ÉPÜLETÉ) :
Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenni! Saját villamos kávéanyagpörkölt! Telefon 250.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármestere.
17184/1915.

Hatósági hirdetmény.

A háborus viszonyok következtében a helybeli kisgazdák földjei részben a tulajdonosok bevonulása és hozzátartozóiknak agg korá vagy tehetetlensége, részben pedig az igen drága napszámberék következtében egyáltalában nem, vagy nem megfelelő módon és mértékben munkáltatnak meg és így a föld hozama csekélyebb lesz, ami viszont a tulajdonosoknak, de főleg a köznek mérhetetlen kárára van.

Ezen a hiányon óhajtana a székesfehérvári cs. és kir. katonai állomásparancsnokság segíteni oly módon, hogy hajlandó lenne főleg katonai szolgáltra bevonul kisgazdák földjeit, melyeket az itthonmaradt család, munkaerő elégtelensége, vagy bármí más körülmény folytán: kellekőképpen megmunkálni, gondozni nem képes, a katonaság részére feles megművelésre átvenni, esetleg megállapított bérösszegért bérbevenni.

A cs. és kir. katonai parancsnokságnak ezen mindenestre méltánylást érdemlő ajánlatának elfogadása esetén a család itthonmaradtjait a föld hozamként nagyobb jövedelemhez, a köz pedig szakzszerű, gondos földmunkálás révén gabona és egyéb veteményekben nagyobb készlethez jut.

Felhívom tehát, mindazokat, akik földjüket akár feles megmunkálásra, akár meghatározott bérösszegért a katonaság részére átengedni hajlandók, ezen szándékukat a városi gazdasági hivatalban mielőbb jelentés be.

Széfhérvárott, 1915. dec. 25.
Dr. Saára Gyula polgármester.

APRÓHIRDETESEK.

Tizenötévesnél idősebb gyermekek jó keresethez juthatnak lapárusítással.

Tanulóknak jó házbólvaló fiut felvessz az Egyhásmegyei Könyvnyomda, Szent István-ter 1. sz.

Haszontrébe adatik 3 darab buza-föld az 1916 gazdasági évi használatra kukorica termelésre tudakozni lehet Székesfehérvár, József-utca 3. szám alatt Almássy János zárgondnoknál.

Egy kaszalóret és egy buzaiföld kiadó. Tudakozni Vágóhídi dűlő első ház alatt lehet.

Egyszobos lakás azonnal kiadó Széchenyi-utca 26. sz. a.

Különbejárta, kétágyas, butorított szoba konyhának használatos előszobával kiadó. Cim a kiadóban.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szerdán és csütörtökön, december hó 29 és 30-án. FILMSZENZÁCIÓ!

Bolygó zsidó!

Eugen Sue világhírű regénye után, dráma 4 felv.

Nagyszabású pótműsor. Előadások fél 7 és 9 órakor. Rendes helyárak.